

UPUTE ZA PRIPREMU I PISANJE ZAVRŠNOG RADA (preddiplomski stručni studij i specijalistički diplomski stručni studij)

Upute za pripremu i pisanje završnog rada imaju zadaću pomoći studentima Veleučilišta u Virovitici pri izradi završnih radova na preddiplomskoj i diplomskoj razini.

Završni rad predstavlja samostalno stručno djelo studenta u kome student pod voditeljstvom mentora obrađuje određenu temu. Tema završnog rada može se odnositi na teorijsku, praktičnu ili teorijsko-praktičnu problematiku, pri čemu je preporučljivo dovođenje teorijskih spoznaja u izravnu vezu s rješavanjem aktualnih praktičnih problema.

Osnovna svrha izrade i obrane završnog rada je dokaz:

1. Sposobnosti primjene znanja stečenih tijekom studija
2. Sposobnosti primjene primjerenih metoda u obradi odabrane teme.
3. Sposobnost korištenja relevantnih tuđih spoznaja, stavova i činjenica koje su objavljene u korištenoj literaturi.
4. Sposobnost pravilne obrade ilustracija (tablica, grafikona, slika i crteža)
5. Sposobnost i vještinu pisanja stručnih radova.

1. PRIPREMA ZA IZRADU ZAVRŠNOG RADA

1.1. Dogovor s mentorom o izboru teme završnog rada

Temu završnog rada može predložiti student ili mentor. Naslov završnog rada student određuje u dogovoru s mentorom. Izabrana tema i predloženi sadržaj predstavljaju osnovni okvir za pristupanje prikupljanju literature i drugih izvora informacija i podataka koje student namjerava koristiti pri obradi teme i pisanju završnog rada.

1.2. Prikupljanje literature i ostalih izvora

Prikupljanje i čitanje stručne literature nužan je preduvjet studentova daljnjega samostalnoga rada. U prikupljanju stručne literature i ostalih izvora informacija i podataka uputno je koristiti usluge Knjižnice Veleučilišta te ostale dostupne knjižnice. Također je uputno koristiti ostale izvore poput online izvora kojima pripadaju razni portali, baze podataka, periodičke publikacije i monografije ali i ostale službene internetske stranice. Prilikom prikupljanja literature putem online izvora studenti moraju paziti da se koristi relevantan i kvalitetan izvor. Kvaliteti završnog rada pridonijeti će i korištenje radova stručnih i znanstvenih časopisa, zbornika i sa konferencija.

1.3. Određivanje strukture završnog rada

Strukturu završnog rada predlaže student i konačno određuje u dogovoru s mentorom, čime se osigurava sustavnost, jasnoća i uvid u temeljne probleme i područja koja će završni rad obuhvaćati. Struktura završnog rada ovisiti će o pristupu i metodologiji obrade odabrane teme.

Ukoliko tema završnog rada obuhvaća teorijsku razradu problematike s osvrtom na neposrednu praksu, struktura završnog rada sadrži:

1. Naslov rada
2. Zadatak završnog rada
3. Sažetak i ključne riječi (na hrvatskom i engleskom jeziku)*
4. Sadržaj
5. Uvod
6. Razrada teme po poglavljima - broj poglavlja i potpoglavlja ovisi o obimu teme
7. Osvrt na mogućnosti praktične primjene
8. Zaključak
9. Popis literature
10. Popis ilustracija (tablice, grafički prikazi, crteži i slike)
11. Izjava o autorstvu i Odobrenje za objavljivanje završnog rada u digitalnom repozitoriju

Ukoliko tema završnog rada osim teorijske razrade problematike obuhvaća i empirijsko istraživanje s osvrtom na praktičnu primjenu rezultata istraživanja, struktura završnog rada sadrži:

1. Naslov rada
2. Zadatak završnog rada
3. Sažetak i ključne riječi (na hrvatskom i engleskom jeziku)*
4. Sadržaj
5. Uvod
6. Teorijski dio - razrada teme po poglavljima
- broj poglavlja i potpoglavlja ovisi o obimu teme
7. Empirijski dio - cilj i zadaci istraživanja
- opis primijenjenih metoda i postupaka istraživanja
- interpretacija rezultata istraživanja i rasprava
8. Zaključak
9. Popis literature
10. Popis ilustracija (tablice, grafički prikazi, crteži i slike)
11. Izjava o autorstvu i Odobrenje za objavljivanje završnog rada u digitalnom repozitoriju

* Naslov rada na engleskom jeziku je OBAVEZAN dio strukture završnog rada. Sažetak i ključne riječi na engleskom jeziku nisu obavezan dio strukture završnog rada. U slučaju da se u završnom radu sažetak i ključne riječi navedu i na engleskom jeziku potrebno je poštivati pravila engleskog jezika.

2. PISANJE ZAVRŠNOG RADA

2.1. Osnovni parametri za pisanje završnog rada

- završni rad treba biti pisan na hrvatskom jeziku te pravopisno i gramatički ispravan
- vrsta papira: standardni A4 papir
- margine: - 2,5 cm s gornje i donje strane
  - 2 cm s desne i 3 cm s lijeve strane
- prored: - 1,5 u glavnom dijelu teksta
  - 1 u pozivnim bilješkama (fusnotama)
- vrsta slova: Times New Roman
- veličina slova - font 14 u naslovnoj stranici
  - font 14 u naslovima poglavlja
  - font 12 u naslovima potpoglavlja
  - font 12 u tekstu
  - font 10 u pozivnim bilješkama (fusnotama)
- poravnanje reda (margine): obostrano
- uvlaka odlomka: 10 mm
- razmak između naslova, podnaslova i teksta: 1 red
- numeracija stranica: na desnoj strani podnožja stranice (u istom tipu i veličini slova)
- numeracija se ne stavlja: - na naslovnu stranicu
  - na stranicu sa sadržajem
  - na stranicu sa sažetkom i ključnim riječima
- početak numeriranja: od uvoda (arapskim brojkama)
- opseg rada (ne računajući naslovnu stranicu, sadržaj i priloge):
  - _____ - **preddiplomski studij - između 20 i 35 stranica**
  - _____ - **diplomski studij - između 35 i 60 stranica**
- naslovna stranica sastoji se od: - korica (omotna ili vanjska stranica)
  - potkorica (unutarnja stranica)

PREDLOŽAK naslovnih stranica za preddiplomsku razinu i diplomsku razinu nalazi se na sljedećim stranicama po raporedu kako slijedi:

- Izgled korica – preddiplomski
- Izgled potkorica – preddiplomski
- Izgled korica – diplomski
- Izgled potkorica - diplomski

2.2. Naslovna stranica

VELEUČILIŠTE U VIROVITICI

Preddiplomski stručni studij Menadžment

IME I PREZIME STUDENTA

NASLOV ZAVRŠNOG RADA
ZAVRŠNI RAD

VIROVITICA, GODINA

VELEUČILIŠTE U VIROVITICI

Preddiplomski stručni studij Menadžment

NASLOV ZAVRŠNOG RADA

ZAVRŠNI RAD

Predmet: naziv predmeta

Mentor:

Ime i prezime (titula)

Student:

Ime i prezime

VIROVITICA, GODINA

VELEUČILIŠTE U VIROVITICI

Specijalistički diplomski stručni studij Menadžment

IME I PREZIME STUDENTA

NASLOV ZAVRŠNOG RADA
DIPLOMSKI RAD

VIROVITICA, GODINA

VELEUČILIŠTE U VIROVITICI

Specijalistički diplomski stručni studij Menadžment

NASLOV ZAVRŠNOG RADA

DIPLOMSKI RAD

Predmet: naziv predmeta

Mentor:

Ime i prezime (titula)

Student:

Ime i prezime

VIROVITICA, GODINA

2.3. Zadatak završnog rada

Iza potkorica (ispred sažetka) u tvrdo ukoričen rad uvezati zadatak završnog rada potpisan od strane mentora (obrazac 1b).

Zadatak završnog rada predaje tajnik Povjerenstva na zajedničkom sastanku studentima koji su prijavili završni rad.

2.4. Sažetak i ključne riječi

Na zasebnoj stranici se iza zadatka završnog rada, a ispred sadržaja, nalaze naslov, sažetak i ključne riječi završnog rada na hrvatskom i engleskom jeziku.

NASLOV ZAVRŠNOG RADA NA HRVATSKOM JEZIKU

NASLOV ZAVRŠNOG RADA NA ENGLISKOM JEZIKU

SAŽETAK - Sažetak treba imati 200 do 250 riječi i piše se u jednom odlomku, u trećem licu i pasivu. Tekst sažetka je pisan koso (*italic*) vrstom slova Times New Roman i fontom 12. U njemu se ne citira. Sažetak je jezgroviti prikaz cijelog rada te u njemu trebaju biti sadržane najvažnije informacije o radu. Na prvom mjestu navode se cilj i svrha rada, zatim se objašnjava teorijski i metodološki pristup opisu problematike. Ukoliko se radi o istraživanju, navode se odabrane metode i uzorak istraživanja. Na kraju se navodi glavni rezultat i doprinos rada.

Ključne riječi: 3 do 5 ključnih riječi

SUMMARY - Sažetak na engleskom jeziku je prijevod sažetka na hrvatskom jeziku. Prijevod na engleski jezik mora biti napisan na standardnom engleskom jeziku uvažavajući pravopisne i gramatičke norme u engleskom jeziku. Nije dopušteno napisati tekst sažetka koristeći neki oblik strojnog prevođenja, npr. Google prevoditelj.

Keywords : prijevod ključnih riječi na engleskom jeziku

2.5. Sadržaj

Sadržaj predstavlja tematski sažetak rada i daje uvid u stranice rada na kojima se nalaze naslovi poglavlja i potpoglavlja. Naslov „SADRŽAJ“ piše se velikim slovima centrirano na vrhu stranice font 14, podebljano (bold). Stranica sadržaja ostaje nenumerirana. Naslovi poglavlja u sadržaju pišu se velikim slovima font 12. Naslovi potpoglavlja pišu se malim slovima font 12.

2.6. Uvod

Tekst završnog rada započinje uvodom. Naslov „UVOD“ označava se arapskim brojem 1. i piše se velikim slovima centrirano na vrhu stranice font 14, podebljano (bold). Uvod sadrži osnovne naznake teme i problema koji se u završnom radu obrađuje, razlog izbora teme proučavanja, autorov pristup problemu, opis strukture i kompozicijske podjele rada te kratku najavu pojedinih dijelova završnog rada.

Prva stranica uvoda označava se arapskim brojem 1.

2.7. Razrada teme

U razradi teme, odnosno problema koji se obrađuje, cjelokupan sadržaj teksta koji se izlaze u radu treba biti smisleno raspodijeljen na poglavlja i potpoglavlja. Broj poglavlja i potpoglavlja ovisiti će o obimu teme, odnosno problema koji se obrađuje. Naslov poglavlja piše se velikim slovima centrirano na vrhu stranice font 14, podebljano (bold) i označava se arapskim brojkama 1., 2., 3...(ovisno o broju poglavlja). Naslov potpoglavlja piše se malim slovima centrirano font 12, podebljano (bold) i označava se arapskim brojkama 1.1., 1.2., 1.3., ili 1.1.1., 1.1.2., 1.1.3....(ovisno o broju potpoglavlja).

Općenito, složenost strukture rada ovisi o vrsti i odrednicama sadržaja koji se obrađuje, no opća preporuka glasi: radi lakšega praćenja i preglednosti teksta, raščlanjivanje unutar jednog poglavlja ne bi trebalo prelaziti tri razine (1.1.1.).

*2.8. Empirijski dio rada

*Ukoliko završni rad osim teorijske razrade problematike obuhvaća i empirijsko istraživanje, tada empirijski dio rada sadrži:

- a.) Potpoglavlje u kome se iznosi cilj i zadaci istraživanja, osnovne varijable i hipoteze istraživanja te opis primijenjenih metoda i postupaka istraživanja
- naslov potpoglavlja piše se malim slovima font 12, podebljano (bold) i označava se arapskim brojkama
- b.) Potpoglavlje u kome se iznose dobiveni rezultati istraživanja i njihova interpretacija - naslov potpoglavlja piše se malim slovima font 12, podebljano (bold) i označava se arapskim brojkama
- c.) Potpoglavlje koje sadrži raspravu dobivenih rezultata s osvrtom na mogućnosti njihove primjene u svrhu poboljšanja prakse
- naslov potpoglavlja piše se malim slovima font 12, podebljano (bold) i označava se arapskim brojkama

Tablice, grafički prikazi, crteži i slike

Svaku tablicu, grafički prikaz, crtež i sliku u radu treba označiti rednim brojem i naslovom slovima font 11, bold. Ukoliko tablica, grafički prikaz, crtež ili slika nije autorov rad obvezno treba naznačiti izvor iz koga je preuzet sa svim podacima koje sadrži (font 11, italic). Ukoliko je izvor iz internetskog izvora pored riječi „Izvor:“ piše se naziv stranice, link na kojem je dostupan (ne duži od tri reda) i datum posjećeniosti. No, ukoliko je duži piše se naziv stranice i oznaka pozivne bilješke u kojoj će bit sadržan dostupan link s datumom posjećeniosti. Brojevi i slova u tablicama i grafičkim prikazima pišu se fontom 11.

Primjer grafičkih prikaza može se vidjeti na sljedećem primjeru:

Tablica 1. Broj stanovnika gradova i općina u Virovitičko-podravskoj županiji

GRADOVI I OPĆINE	BROJ STANOVNIKA	UDIO U ŽUPANIJI
VIROVITICA	22.618	24,2%
SLATINA	14.819	15,9%
ORAHOVICA	5.792	6,2%
CRNAC	1.772	1,9%
ČAČINCI	3.308	3,5%
ČAĐAVICA	2.394	2,6%
GRADINA	4.485	4,8%
LUKAČ	4.286	4,6%
MIKLEUŠ	1.701	1,8%
NOVA BUKOVICA	2.096	2,2%
PITOMAČA	10.465	11,2%
SOPJE	2.750	2,9%
SUHOPOLJE	7.524	8,1%
ŠPIŠIĆ BUKOVICA	4.723	5,1%
VOĆIN	2.421	2,6%
ZDENCI	2.235	2,4%
UKUPNO	93.389	100,0%

Izvor: Ravlić, Ž. (2010): Položaj žena u rukovodećim strukturama službi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na primjeru Virovitičko podravske županije, visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici, neobjavljeni završni rad, str. 34

Grafikon 1. Tromjesečni obračun PDV-a

Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr (21.04.2017)

Grafikon 2. Samoprocjena jezičnih vještina

[illegible]

Izvor: Jezična putovnica – obrazac i uputstva europass¹

Citiranje i parafraziranje

Citiranje je doslovno preuzimanje manjeg dijela originalnog teksta. Prilikom citiranja originalni dio teksta prenosi se doslovno u tekst rada uz označavanje u navodnicima.

Parafraziranje podrazumijeva uključivanje većeg dijela teksta drugog autora u vlastiti tekst. Prilikom parafraziranja originalni dio teksta prenosi se isključivo svojim riječima, slijedeći temeljne postavke originalnog teksta.

Preuzimanje tuđih ostvarenja (tuđeg teksta) bez navođenja autora nedopušteno je i predstavlja plagijat.

Primjer citiranja: (doslovno preuzimanje tuđeg teksta u navodnicima)

Jedan autor

Pojmovi se zasnivaju na iskustvenom mišljenju kojim "gradimo takve skupove iskustvenih elemenata koje nikad nismo aktualno doživjeli"(Marković, 1971:272). Zakonski tekstovi citiraju se u samom tekstu rada, uz navođenje punog naziva propisa (kada se prvi put citira) i skraćenice za sve iduće citate, pri čemu se u zagradi navodi o kojemu se članku, stavku, alineji i dr. propisa radi.

Dva autora

„Korporativne društvene inicijative (akcije) su najvažnije aktivnosti koje korporacija poduzima kako bi podržala društvo i ostvarila svoje opredjeljenje za društveno odgovorno poslovanje“ (Kotler i Lee, 2009:15).

¹[http://europass.cedefop.europa.eu/sites/default/files/elp/UserT6zdbSAhVHQBQKHdK5BoYQ_AUIBigB&biw=1317&bih=611&dpr=1#tbm=isch&q=invest48563DocsImages/Dokumenty%20za%20web/Izvje%C5%A1bazaCDXPHZ%C4info48dkzzth%87+iertkC4%8Dki+zavbbrsh&site=webhp&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjoc e%20o%20provedbi%20SOZT do% template hr.doc \(21.04.2017.\)](http://europass.cedefop.europa.eu/sites/default/files/elp/UserT6zdbSAhVHQBQKHdK5BoYQ_AUIBigB&biw=1317&bih=611&dpr=1#tbm=isch&q=invest48563DocsImages/Dokumenty%20za%20web/Izvje%C5%A1bazaCDXPHZ%C4info48dkzzth%87+iertkC4%8Dki+zavbbrsh&site=webhp&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjoc e%20o%20provedbi%20SOZT do% template hr.doc (21.04.2017.))

Tri autora

„Analizu rizika možemo promatrati kao postupak u kojem su rizici iz procesa identifikacije rizika grupirani, filtrirani i sortirani po značaju“ (Andrijanić, Gregurek, Merkaš, 2016:161).

Četiri i više autora

„Obiteljski i bračni status osobe je još jedna važna demografska varijabla, jer utječe na potrošačeve prioritete pri trošenju novca“ (Solomon i sur., 2015:10).

Primjer citiranja pravnih propisa:

"Plaća je iznos isplaćen za radnikov rad u bruto iznosu" (čl. 83. st. 1. Zakona o radu, NN 149/09.).

Primjer parafraziranja: (prepričavanje vlastitim riječima tuđeg teksta uz navođenje izvora)

Za navođenje izvora parafraze s dva, tri, četiri i više autora pravila vrijede kao kod citiranja samo bez pripadajuće stranice.

Znanstvena hipoteza predstavlja misaono-teorijsku dopunu izvjesnih praznina u poznavanju određene pojave ili čitavog sklopa pojave čije izvjesne segmente, dijelove ili aspekte već poznajemo, dok u logičkom smislu hipoteza predstavlja stav, odnosno iskaz određenog predmetnog značenja i pretpostavljene spoznajne vrijednosti koju treba provjeriti (Šešić, 1978).

Korištenje pozivnih bilježaka (fusnota)

U tekstu je moguće koristiti pozivne bilješke (fusnote):

- eksplikativne (kao dopunska objašnjenja pojedinih dijelova teksta)
- komparativne (upućuju na neki drugi izvor koji obrađuje istu ili sličnu problematiku)
- dokumentarne (upućuju na korištenu literaturu) i njih NE KORISTIMO.

Pozivne bilješke pišu se na dnu stranice odvojene crtom od glavnog teksta, označene arapskim brojevima koji se u tekstu pišu kronološki u neprekinutom nizu od početka do kraja rada.

Zbog potencijalne nepreglednosti rada a u svrhu izbjegavanja dugih linkova online izvore obavezno stavljati u fusnote za reference, za izvore grafičkih prikaza linkove duže od 3 reda staviti u fusnotu a kraće linkove uz naziv i datum staviti u izvor.

2.9. Zaključak

Tekst završnog rada završava zaključkom u kojemu ukratko treba prikazati spoznaje do kojih se u radu došlo i njihov doprinos poboljšanju neposredne prakse.

Naslov „ZAKLJUČAK“ piše se velikim slovima centrirano na vrhu stranice font 14, podebljano (bold) i označava se arapskom brojkom.

2.10. Literatura

Popis korištene literature piše se iza zaključka (prije popisa ilustracija). Naslov "LITERATURA" piše se velikim slovima centrirano na vrhu stranice font 14, podebljano (bold) i označava se arapskom brojkom. Redni brojevi korištenih izvora označavaju se arapskim brojevima.

U slučaju većeg broja raznovrsnih izvora, potrebno ih je razvrstati po skupinama: internetski izvori (stranice), propisi, enciklopedije, materijali stručnih organizacija i udruženja....

Unutar svake skupine izvori se nizu abecednim redom prema prvom slovu prezimena autora (u slučaju više autora prema prvom slovu prezimena prvog autora). Ukoliko autor publikacije ne postoji (npr. enciklopedija), publikacija se navodi prema prvoj rijeci naslova.

Primjeri navođenja literature:

Knjige:

Bahtijarević-Šiber, F. (2002): Menadžment ljudskih potencijala. Zagreb: Golden Marketing

Festinger, L., Katz, D. (1953): Research Methods in the Behavioral Science. New York: The Dryden Press

Članci u časopisima:

Sekulić-Majurec, A. (2000): Kvantitativni i/ili kvalitativni pristup istraživanjima društvenih fenomena. Napredak vol. 141/3, str. 289-300

Boxall, P., Purcell, J. (2000): Strategic human resource management: where have we come from and where should we be going?. International Journal of Management Reviews Vol. 2., No. 2 pp. 183-203

Članci u zbornicima radova:

Garača, N. (2009): Utjecaj marketinške komunikacije na razvoj ljudskih vrijednosti. U: Bedeković, V. (ur.) Zbornik radova Visoke škole za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici. I.(1), Virovitica: Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici, str. 21-28

Karlsen, G. E. (2002): Educational policy and educational programmes in the European Union: a tool for political integration and economic competition. In: Ibanez-Matrin, J. A., Jover, G. (eds.) Education in Europe: policies and Politics. 2, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, pp. 23-49

Rječnici, enciklopedije i leksikoni

Rječnik stranih riječi (1990): Zagreb: Nakladni zavod Matice Hrvatske Hrvatska enciklopedija

Propisi:

Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja. NN 79/09

Radovi objavljeni na internetskim stranicama:

Fielding, N., Schreier, M. (2001): Introduction: On the Compatibility between Qualitative and Quantitative Research Methods. Qualitative Social Research, Online Journal, <http://quvalitative->

research.net/fgs-eng.htm (22.02.2009.)

Internetski izvori:

Državni zavod za statistiku (2011): Kaznena djela protiv pravosuđa 1998-2008, Studije i analize 109. http://www.dzs.hr/Hrv/publication/studije/Studije-i-analize_109.pdf (21.04.2017.)

Viking River Cruise, <http://www.vikingcruises.com/press/press-releases/great-british-baking-show-sponsorship.html> (28.9.2015.)

2.11. Popis ilustracija

Naslov „POPIS ILUSTRACIJA” piše se velikim slovima centrirano na vrhu stranice font 14, podebljano (bold) i označava se arapskom brojkom.

Ilustracije obuhvaćaju tablice, grafikone, crteže i slike. Pojavljuje li se u radu više od jedne vrste ilustracija, popis tablica, grafikona, crteža i slika navodi se odvojeno.

2.12. Izjava o autorstvu i Odobrenje za objavljivanje završnog rada u digitalnom repozitoriju

Izjavu o autorstvu i Odobrenje za objavljivanje završnog rada u digitalnom repozitoriju student ispunjava s točnim podacima i potpisuje vlastoručno te ih prilaze kao zadnju stranicu tvrdo ukorićenom primjerku završnog rada. Navedeni dokumenti preuzimaju se s internetske stranice Visoke škole gdje se nalaze i Upute za pripremu i pisanje završnog rada.

3. OBRANA ZAVRŠNOG RADA

Završni rad student brani uz korištenje Power Point prezentacije koja treba sadržavati:

- prikaz glavnih dijelova završnog rada
- prikaz osnovnih spoznaja i zaključaka do kojih se u radu došlo
- prikaz autorove primjene teorijskog dijela problematike u neposrednoj praksi.

Opseg prezentacije: - preddiplomski studij 10-15 slajdova (10 minuta)
- diplomski studij 10-15 slajdova (15 minuta).